
INSTRUIREA PERSONALULUI: PRIORITATE A BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA PE PARCURSUL A TREI DECENII

Lilia POVESTCA,
șefa secției Relații internaționale
și suport managerial, BNRM

Rezumat: *Articolul relevă rolul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM) în dezvoltarea profesională a personalului de specialitate. Autoarea scoate în evidență funcția biblioteconomică a BNRM ca fiind principală și direcțiile prioritare de formare continuă, conform cadrului normativ de după anii '90. De asemenea, evidențiază contribuția BNRM la implementarea proiectelor cu referire la formarea continuă, care a facilitat accesul la informația profesională, instituirea unei clase didactice pentru instruirea personalului din diferite tipuri de biblioteci, cu sau fără studii în domeniu. Sunt menționați principalii indicatori privind activitatea Centrului de Formare Profesională Continuă din cadrul BNRM.*

Cuvinte-cheie: *instruire continuă, personal de bibliotecă, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, dezvoltare profesională.*

Abstract: *The article highlights the role of the National Library of the Republic of Moldova (NLRM) in professional education of specialized staff. The author emphasizes this library function, as one of the main tasks of the NLRM, marks prior directions in continuous education of library staff, as stipulated in normative framework starting from 1990s. It also points up the contribution of the NLRM in implementation of projects related to continuous education that facilitated access to professional information, the establishment of a teaching class for staff training from various library types, with or without studies in the field. The main indicators regarding the activity of the Continuing Professional Training Center within NLRM are introduced.*

Keywords: *continuous education, library staff, National Library of the Republic of Moldova, professional development.*

Introducere. Derularea evenimentelor de cotitură în istoria țării, precum declararea Republicii Moldova ca stat independent la 27 august 1991, a contribuit la reorganizarea domeniului biblioteconomiei autohtone. Biblioteconomistul Alexe Rău, caracterizând anul biblioteconomic 1991 drept „an al schimbării la față a bibliotecilor basarabene”, a menționat că „pregătirea și perfecționarea bibliotecarilor trebuie făcută după niște criterii și civilizație, ci nu după niște postulate și canoane politico-ideologice... dând libertate bibliotecarilor să-și manifeste disponibilitățile creative și spiritul de inițiativă” [11, p. 114].

Pe parcursul evoluției formării profesionale continue în domeniul infodocumentar la nivel național a fost aprobat un set de acte normative, strategice și de reglementare. În acest context, considerăm că Modelul strategic al sistemului național de biblioteci al Republicii Moldova (SNB), aprobat prin Hotărârea din 27 decembrie 1991 a Colegiului Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova, a pus baza și a accentuat necesitatea constituirii sistemului de formare profesională continuă a personalului de specialitate din bibliotecile Republicii Moldova. În prima fază, sistemul de instruire și reciclare a cadrelor de bibliotecă, creat după principiile: 1) Continuitatea și unitatea de instruire și reciclare; 2) Cointeresarea materială a bibliotecarilor în perfecționare, avea drept scop „pregătirea unor specialiști de ținută europeană, care, pe lângă cunoștințele și deprinderile de specialitate, ar cunoaște la perfecție patrimoniul național, valorile culturii și civilizației umane, două limbi de circulație internațională, bazele automatizării și computerizării proceselor bibliotecare și informaționale” [16, p. 31].

Bibliotecile SNB formau o rețea unică, organizată după principiul teritorial-departamental aflate în raporturi de coordonare și colaborare profesională. Ele au fost clasificate, la recomandările UNESCO, cu următoarea structură:

- Biblioteca Națională a Republicii Moldova;
- biblioteci cu funcții naționale (Biblioteca Academiei de Științe, Biblioteca Universității, Biblioteca Publică de Informație (Tehnico-Științifică);

- biblioteci de învățământ superior;
 - biblioteci de învățământ mediu și mediu de specialitate (biblioteci școlare, liceale, ale școlilor profesional-tehnice și medii de specialitate);
 - biblioteci specializate (bibliotecile institutelor de cercetări științifice, instituțiilor medicale, bibliotecile de informație tehnică ale întreprinderilor și organizațiilor);
 - bibliotecile de lectură publică (municipale, județene, populare)
- [16, pp. 7-8].

Funcția biblioteconomică era principala funcție a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. În calitate de centru biblioteconomic național, biblioteca organiza seminare, practici, stagieri, conferințe științifico-practice în scopul perfecționării profesionale. Seminarele se desfășurau pentru toate categoriile de personal: conducători de biblioteci, angajați din diferite sectoare (relații cu publicul, completarea colecțiilor, servicii metodice, activitatea bibliografică etc.), punând în vizor diferite direcții din activitatea specifică. Regularitatea organizării seminarelor (de la câteva zile până la 1-2 ori pe an) oferea bibliotecarilor posibilități de dezvoltare profesională continuă.

În scopul organizării și reglementării procesului de reciclare și recalificare a cadrelor din domeniul culturii, în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova din 18 februarie 1991, a fost aprobat Ordinul nr. 85 din 2 aprilie 1992 al Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova „Cu privire la reciclarea specialiștilor în domeniul culturii și artelor” [5, p. 6]. Potrivit ordinului respectiv, s-a decis lichidarea cursurilor de perfecționare a lucrătorilor de cultură de la Institutul de Stat de Arte (începând cu 23 mai 1992) și crearea subdiviziunii de reciclare și recalificare a specialiștilor în domeniul culturii în cadrul Bibliotecii Naționale (începând cu 1 iunie 1992) și stabilirea direcției de reciclare privitor la problemele de bibliografie și biblioteconomie pentru Biblioteca Națională. Drept urmare, a demarat procesul de elaborare a Regulamentului de organizare și funcționare a Centrului de reciclare și perfecționare profesională a cadrelor de bibliotecă [13]. Conform stipulărilor

acestui document, centrul își desfășura activitatea în baza Modelului strategic al SNB (compartimentul „Instruirea și reciclarea cadrelor. Știința biblioteconomică”) și principiilor continuității și unității de instruire și reciclare, cointeresării materiale a bibliotecilor în perfecționarea profesională permanentă. În activitatea sa curentă „Centrul de reciclare și perfecționare profesională a cadrelor de bibliotecă” funcționa în baza Regulamentului de organizare și funcționare a departamentului Biblioteconomie” [14], care avea ca sarcină asigurarea organizatorică și documentară a sistemului de perfecționare, asistență de specialitate a personalului de bibliotecă din Republica Moldova. Scopul strategic al centrului prevedea pregătirea unor profesioniști de ținută europeană, care, pe lângă cunoștințele și deprinderile de specialitate, trebuiau să cunoască la perfecție patrimoniul național, bazele automatizării și computerizării proceselor bibliotecare și informaționale. Printre sarcinile esențiale, conform regulamentului, specificăm:

- perfecționarea și aprofundarea cunoștințelor profesionale ale asistenților (actualmente formatori, instructori), accentuarea orientării practice în procesul de perfecționare;
- recalificarea cadrelor de bibliotecari ce au avut la bază modele învechite de studiu;
- crearea unei baze materiale și de studiu;
- aprecierea, la finele ciclului, a nivelului de cunoștințe profesionale a asistenților [13, p. 72].

Chiar de la începutul activității centrului, din 1993, au fost stabilite trei direcții prioritare de funcționare:

- programe postliceale de inițiere și formare, destinate bibliotecarilor cu studii medii generale din bibliotecile publice (Bazele biblioteconomiei);
- programe destinate bibliotecarilor cu studii superioare nespeciale (Bazele bibliologiei);
- programe de pregătire și perfecționare profesională a cadrelor de conducere (destinate bibliotecarilor cu studii superioare în bibli-

oteconomie) [4, p. 15].

Centrul funcționa în conformitate cu programele anuale, aprobate de directorul general al bibliotecii, de comun acord cu Ministerul Culturii și Cultelor. Procesul de studii (prelegeri, seminare, jocuri constructive etc.) se desfășura prin antrenarea compartimentelor corespunzătoare ale Bibliotecii Naționale, Bibliotecii de Stat pentru Copii „Ion Creangă”, precum și experți în istoria culturii naționale și universale, informatică, sociologie și alte domenii care asigurau buna pregătire a instruirii. Procedura de înscriere ca asistent la cursurile de reciclare și perfecționare presupunea: emiterea ordinului directorului general al SNB; crearea unor grupe în dependență de specialitate, nivelul de studii și postul ocupat; realizarea obiectivelor: perfecționarea cunoștințelor, nivelului general de cultură, iscusință și deprinderilor profesionale ale cursanților; înaintarea propunerilor de ameliorare a organizării și conținutului procesului de studiu; verificarea cunoștințelor (testări, colocvii, convorbiri etc.). Drept dovadă a finalizării acestor cursuri, participanții primeau un certificat, considerat document juridic [13, p. 73].

Procesul de perfecționare a cadrelor din bibliotecile publice a fost reorganizat în conformitate cu principiile și cerințele biblioteconomiei moderne. Însă această situație nu se referea la bibliotecile din alte rețele (școlare, universitare, specializate etc.). Programul de dezvoltare a bibliotecilor din Republica Moldova (1997-2000) [9], aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 610 din 2 iulie 1997, prevedea problema creării unui centru de reciclare și perfecționare profesională a bibliotecarilor din SNB (1997-1998) de către Minister, Consiliul Biblioteconomic Național (CBN), Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM).

Era necesar de a înființa niște cursuri de perfecționare a bibliotecarilor organizate în baza unei concepții întemeiate, desfășurate sub egida Ministerelor Învățământului și Culturii, care dețineau experiență în acest domeniu. La temelia concepției respective, în funcție de disciplinele predate și de numărul preconizat de ore, se

solicita următoarele forme de pregătire și perfecționare profesională: cursuri de inițiere în biblioteconomie; cursuri de perfecționare pe activități. Aducem dovezi ale preocupării Bibliotecii Naționale de problema respectivă prin realizarea unui studiu în 1994, în colaborare cu Biblioteca Centrală Universitară (în calitate de centru metodic al bibliotecilor universitare). Conform rezultatelor, cele mai multe propuneri, recomandări au fost referitor la procesul de optimizare a perfecționării și reciclării personalului de bibliotecă (35%), precum și stabilirea relațiilor cu bibliotecile din străinătate (15%), care, de fapt, presupune modalități de dezvoltare profesională, acumulare de experiență. Ca soluție, se recomanda crearea unui centru interdepartamental de perfecționare. Din păcate, ideea nu a avut răsunet. Se cerea implicarea ABRM, prin Comisia pentru formare continuă a personalului de specialitate [2, pp. 21-23].

În timpul întrunirilor profesionale, organizate de Biblioteca Națională, specialiștii din domeniu veneau cu propuneri și recomandări:

- continuitatea programelor învățământului bibliologic și a programelor de perfecționare;
- stabilirea corelației între programele de formare și perfecționare a cadrelor de bibliotecă, statutul și Codul deontologic al bibliotecarului;
- asigurarea cu literatură de specialitate (buletine, donații, traduceri din limbi străine etc.);
- organizarea unor forme de perfecționare, ele fiind strâns îmbinate cu programele Centrului de perfecționare (ex.: cursuri serale de 3 luni, cursuri fără frecvență cu o durată de 6 luni pentru salariații cu studii universitare nespeciale), certificatul de absolvire a cărora le-ar conferi cursanților un statut de specialist în domeniu [4, p. 15].

Astfel, formarea profesională continuă devine prioritate atât pentru Biblioteca Națională, cât și pentru ABRM, prin asumarea responsabilităților, implicarea în proiecte, prestarea ciclurilor de reuniuni profesionale pentru diverse tipuri de biblioteci, promovarea Sistemului european de certificare a competențelor profesioniștilor

din informare și documentare (CERTIDOC), a conceptului „biblioteca care învață”, studierea nevoilor de formare, colaborări la nivel internațional (membru IFLA, 1993; membru EBLIDA, 2011) etc.

Prin urmare, în perioada anilor 2001-2006, Biblioteca Națională împreună cu Fundația Soros-Moldova, Ministerul Culturii, Catedra de biblioteconomie și asistență informațională, USM, a sprijinit implementarea Proiectului internațional Școala de Biblioteconomie din Moldova (ȘBM), inaugurată la 29 iunie 2001 sub egida ABRM.

Implementarea acestui proiect cu referire la formarea continuă a personalului de specialitate din biblioteci *a facilitat accesul la informația profesională*: dezvoltarea colecției de resurse informaționale a Bibliotecii de Specialitate a BNRM (conform datelor, la 1 ianuarie 2006 colecția constituia 716 exemplare/518 titluri de cărți, broșuri, periodice, casete video); informarea despre bazele de date, programele și proiectele informaționale de interes profesional; amplasarea suportului educațional documentar, creat de către formatorii ȘBM, diseminarea informației utile pe pagina web a ȘBM. De asemenea, a fost *înstituită clasa didactică*, fiind dotată cu echipament tehnic necesar instruirii (12 locuri automatizate de lucru).

ȘBM a oferit diverse oportunități de comunicare, cunoaștere și dezvoltare profesională pentru toate categoriile de personal din diferite tipuri de biblioteci, cu sau fără studii în domeniu. Datele cu referire la desfășurarea a 158 de acțiuni de instruire pentru 3 545 de cursanți, implicați în formarea continuă, pot fi considerate un indicator reprezentativ.

Biblioteconomiștii, inclusiv și din cadrul BNRM au promovat și abordat subiecte actuale în publicația de specialitate dedicată problemelor instruirii permanente – *Buletin. Școala de biblioteconomie din Moldova* (2001-2006) –, care a fost o sursă principală pentru susținerea învățării pe parcursul vieții a personalului de specialitate din biblioteci.

După sistarea activității ȘBM, formarea profesională continuă a bibliotecarilor s-a realizat haotic [8, p. 20]. A urmat o etapă de in-

struire continuă doar la nivel local, de instituție. Bibliotecarii erau orientați către procesul de autoinstruire și instruirea la locul de muncă. În această ordine de idei, experta din cadrul BNRM, Vera Osoianu, [7, p. 355] susține oportunitățile aplicațiilor Web 2.0: „Circulația informației de specialitate și a cunoștințelor este mult mai rapidă și intensă. Paginile web ale bibliotecilor publice sunt instrumente deosebit de importante pentru autoinstruirea profesională”.

Participarea în Programul Biblioteci Globale în Moldova, intitulat Novateca și implementat de IREX Moldova, cu susținerea Fundației „Bill și Melinda Gates”, în cooperare cu Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (2012-2018), a favorizat schimbări serioase ce țin de instruirea bibliotecarilor atât din cadrul BNRM, cât și celor din alte biblioteci. În centre naționale și regionale de formare profesională peste 1 500 de bibliotecari au fost instruiți cum să folosească eficient noile tehnologii, să diversifice serviciile oferite utilizatorilor și sursele de informare, să stabilească parteneriate, să transforme biblioteca într-un loc pentru învățare continuă și creativitate [1]. Nucleul de bibliotecari instruiți, împreună cu formatorii pregătiți de la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, contribuie la diversificarea serviciilor de bibliotecă, iar cel mai important serviciu pe care instituțiile dotate cu calculatoare îl pot oferi este instruirea utilizatorilor în vederea aplicării tehnologiilor.

În cadrul Programului Novateca, la 15 mai 2015, a fost semnat Memorandumul de înțelegere în domeniul monitorizării impactului și gestiunii datelor statistice în bibliotecile publice între Asociația Obștească Reprezentanța din Republica Moldova a Consiliului pentru Cercetări și Schimburi Internaționale „IREX” și Ministerul Culturii al Republicii Moldova [8, p. 134]. Memorandumul prevede crearea unui centru național de instruire în domeniul colectării datelor și raportării online, care a și fost inaugurat la 6 octombrie 2016. Inițial, centrul din cadrul BNRM a organizat instruire pentru bibliotecarii din centrele biblioteconomice teritoriale, apoi pentru cei din centrele biblioteconomice departamentale.

Conform Strategiei de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”, este important ca fiecare domeniu din sectorul cultural să dispună de centre de formare continuă. În acest context, a fost creat Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării (CFPC) în cadrul BNRM, conform prevederilor Ordinului nr. 386 din 30 decembrie 2016 „Cu privire la optimizarea activității BNRM” al Ministerului Culturii. Potrivit Regulamentului de organizare și funcționare [12], misiunea de bază a centrului prevede prestarea activității educaționale continue pentru specialiștii instituțiilor bibliotecare, în contexte nonformale și informale, coordonarea și sprijinirea metodologică a activităților de formare continuă la nivelul structurilor similare din țară, respectând cerințele legale în vigoare, precum și cele de evoluție a bibliotecii moderne [3, pp. 12-15].

În Tabelul 1 sunt indicate datele statistice referitoare la formarea continuă a bibliotecarilor din SNB.

Tabelul nr. 1. Indicatori privind activitatea CFPC al BNRM (2017-2021)

Indicator al activității	Anul					Total
	2017	2018	2019	2020	2021	
Activități de formare (cursuri, traininguri, ateliere etc.)	22	44	57	57	55	235
Număr de ore acad.	192	389	470	317	303	1 671
Număr de formabili	322	648	1 621	1 507	3 594	7 692

Sursa: [10]

Conform cerințelor stipulate în cadrul normativ internațional și național, se recomandă ca fiecare instituție să dețină o politică de formare, care conduce la îmbunătățirea competențelor profesionale ale angajatului pentru o activitate mai relevantă, în pas cu tehnologiile. În prevederile Regulamentului privind evaluarea bibliotecilor publice [15] este specificată necesitatea deținerii politicii privind

formarea profesională continuă a personalului de specialitate din biblioteci. În acest sens, CFCP al BNRM a venit în ajutorul centrelor biblioteconomice cu recomandări privitor la elaborarea acestui document instituțional (<https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/politici-de-formare-profesional-continuu-a-personalului-de-specialitate-din-biblioteca-public>).

BNRM este instituția care învață, iar aceasta înseamnă, în primul rând, personalul care învață. Având misiunea de a asigura dezvoltarea complexă și multilaterală a personalului, BNRM, pe parcursul anilor, a folosit diverse inițiative, forme și metode de instruire, deoarece perfecționarea profesională a fost și rămâne o preocupare permanentă a Bibliotecii. Dovada acestui fapt o găsim în planurile de activitate și rapoartele anuale ale BNRM. Datele și informațiile studiate demonstrează importanța formării profesionale continue, necesitatea constatării punctelor forte și punctelor slabe în scopul dezvoltării unui sistem viabil de formare continuă. În acest sens, în cadrul general de programare a activității BNRM pentru 2015, regretatul Alexe Rău (director al bibliotecii în perioada anilor 1992-2015) propunea un șir de recomandări:

- elaborarea și aprobarea unui regulament special privind sistemul de formare profesională continuă;
- desemnarea unui specialist coordonator al acestui sistem;
- elaborarea anuală a planului de activități de formare continuă la care să fie anexat devizul de cheltuieli necesare;
- prevederea în cadrul bugetului instituției a mijloacelor necesare finanțării activității de formare profesională continuă, conform planului anual de formare profesională continuă;
- controlul sistematic asupra îndeplinirii planului de formare continuă;
- reformarea managementului carierei bibliotecarilor în baza unui index de competențe și sistem de evaluare și de promovare după abilități;
- elaborarea instrumentelor de măsurare obiectivă a nivelului de

cunoștințe al salariaților.

În general, în programele de instruire a personalului erau planificate acțiuni după niveluri:

Nivelul avansat (manageri de nivel strategic și tactic). Forme de instruire: Școala de management, vizite de documentare (bibliotecile din România, Germania, Ungaria, Rusia, Franța, SUA etc.); Clubul Biblioteconomistilor; participarea la diferite activități științifice organizate de BNRM și alte biblioteci; autoperfecționarea. Începând cu anul 2014, erau planificate instruirii la distanță (conferințe video, cursuri online).

Toate nivelurile. Forme de instruire: instructaj la angajare, instruirea la locul de muncă (formarea deprinderilor și abilităților practice specifice fiecărui post, reflectate în programele de activitate ale serviciilor); organizarea seminarelor tematice; participarea la activități cultural-științifice, conferințe, simpozioane, seminare profesionale organizate de BNRM și alte instituții de profil din țară.

Nivelul de grup (grupuri diferențiate în funcție de gradul de pregătire și profilul funcțional). Forme de instruire: Clubul tinerilor bibliotecari; cursuri în domeniul informatizării și catalogării; inițiere în operarea calculatorului; utilizarea internetului, e-mailului; scannarea documentelor; Ora bibliotecarului, organizarea cursurilor de studiere a limbii engleze, elaborarea de proiecte, studii, lucrări etc. Din 2014 se planificau cursuri de utilizare și creare a catalogului partajat SIBIMOL. Drept exemplu, menționăm datele din Raportul de activitate pe anul 1998: s-a desfășurat Cursul de management de bibliotecă, cu participarea șefilor serviciilor, bibliotecarilor principali (48 de persoane); cursurile de studiere a limbii engleze (2 persoane); cursurile „Formarea formatorilor”, organizate de Fundația Soros - Moldova (5 persoane); vizite de studiu în Germania, Budapesta, România (8 persoane).

În scopul asistenței metodologice în domeniul biblioteconomiei, BNRM elaborează și editează publicații de specialitate: „Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare”; „Buletin bibliologic”, care

furnizează informații succinte asupra noilor intrări de specialitate; revista științifică și bibliopraxiologică „Magazin bibliologic”.

Concluzii. În ultimul deceniu al secolului XX, domeniul infodocumentar din Republica Moldova a fost supus unor modificări, drept consecință a celor din societate, care au influențat în mod direct formarea continuă a personalului de specialitate din biblioteci. După descentralizarea din anul 1991, are loc regruparea responsabilităților, Bibliotecii Naționale revenindu-i funcțiile metodologice, implicit responsabililor de biblioteci. Apar primele idei în privința creării unui sistem de formare profesională continuă a personalului de specialitate din bibliotecile Republicii Moldova. Sunt abordate problemele cu privire la creșterea profesională, îmbogățirea cunoștințelor, formarea abilităților profesionale noi etc. Specialiștii din domeniul informației conștientizează că schimbarea nu poate fi realizată de personalul vechiului format, ci de unul competent, capabil să producă evoluție.

Actualmente, activitatea CFPC din cadrul BNRM este orientată permanent spre a oferi programe relevante de formare profesională continuă a personalului de specialitate din SNB, creșterea nivelului de pregătire a formatorilor interni, colaborare și schimb de experiențe cu trainerii externi. În acest sens, anual se studiază necesitățile de formare ale personalului (forme și metode de instruire, conținut, stil de predare, strategii de evaluare a cunoștințelor etc.), se promovează schimbările din domeniu analizând practicile naționale și internaționale, se organizează ateliere, mese rotunde, wordshopuri, lecții publice etc., încurajând participanții la instruirea pe tot parcursul vieții. Astfel, în perioada pandemiei au fost furnizate activități de formare precum: e-Portofolii documentare, destinate personalului de specialitate din cadrul BNRM (transmise angajaților prin e-mail); e-Portofolii educaționale, suport educațional personalului de specialitate din biblioteci (tutoriale de dezvoltare a competențelor digitale, suporturi metodologice, analize statistice etc.) integrate în colecția Centrul de Resurse, pagina web a BNRM.

Referințe bibliografice:

1. BAȘ, Cristina. Programul „NOVATECA” a modernizat peste o mie de biblioteci din întreaga țară [online]. [citată 04.02.2020]. Disponibil: https://sputnik.md/radio_podcasturi/20181118/23079314/Programul-Novateca-a-modernizat-pesto-o-mie-de-biblioteci-din-intreaga-tara.html
2. CHERADI, Natalia, MARTIN, Rodica. Bibliotecile universitare în contextul sistemului național de biblioteci. In: Magazin bibliologic. 1995, nr. 1-2, pp. 18-23.
3. CORGHENCI, Ludmila. Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării: carieră plus. In: Magazin bibliologic. 2017, nr. 3-4, pp. 12-15. ISSN 1857-1476.
4. CORGHENCI, Ludmila. Perfecționarea – factor important în afirmarea profesiei de bibliotecar. In: Magazin bibliologic. 1994, nr. 2, p. 15.
5. Cu privire la reciclarea specialiștilor în domeniul culturii și artelor. Ordin nr. 85 din 02.04.1992 al Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova. In: Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare. Chișinău: BNRM, 1993, pp. 68-69.
6. Memorandumul de înțelegere în domeniul monitorizării impactului și gestiunii datelor statistice în bibliotecile publice între Asociația Obștească Reprezentanța din Republica Moldova a Consiliului pentru Cercetări și Schimburi Internaționale „IREX” și Ministerul Culturii al Republicii Moldova. In: Biblioteconomie și Științe ale Informării în Republica Moldova, 2015-2017. Chișinău: BNRM, 2017, pp. 133-135. ISBN 978-9975-3096-8-4.
7. OSOIANU, Vera. Autoinstruirea – baza piramidei formării profesionale continue. In: Biblioteca. 2011, nr. 12, pp. 355-358. ISSN 1220-3386.
8. OSOIANU, Vera. Biblioteca Națională a Republicii Moldova – centru biblioteconomic național. In: Centrul Biblioteconomic Național: conținut de calitate și schimbări de perspectivă. Chișinău: BNRM, 2019. ISBN 978-9975-3361-7-8.
9. Programul de dezvoltare a bibliotecilor în Republica Moldova (1997-2000) nr. 610 din 02.07.1997 [online]. [citată 25.08.2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=83359&lang=ro
10. Rapoartele de activitate a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pentru anii 2017- 2020 [online]. [citată 10.09.2021]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii>

11. RĂU, Alexe. Schimbarea la față a bibliotecilor basarabene (Anul biblioteconomic 1991). In: Magazin bibliologic. 1992, nr. 1-2, pp. 109-118.
12. Regulament de organizare și funcționare a Centrului de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării. Chișinău, 2017. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/acces-dedicat/bibliotecarilor/formarea-profesionala-continua>
13. Regulament de organizare și funcționare a Centrului de reciclare și perfecționare profesională a cadrelor de bibliotecă. In: Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare. Chișinău: BNRM, 1993, pp. 71-74.
14. Regulamentul de organizare și funcționare a Departamentului Biblioteconomie. In: Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare. Chișinău: BNRM, 1993, pp. 132-153.
15. Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice aprobat prin Hotărârea nr. 747 din 07.10.2020 a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării [online]. [citat 10.09.2021]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Regulamentul%20privind%20evaluarea%20bibliotecilor%20publice.pdf>
16. Sistemul național de biblioteci al Republicii Moldova: model strategic aprobat prin Hotărârea din 27.12.1991 a Colegiului Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova. In: Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare. Chișinău: BNRM, 1993, pp. 6-49.